

Azərbaycan Texniki Universiteti

“İqtisadiyyat və Statistika” kafedrası

KAFEDRA ELMİ-TƏDQIQAT İŞLƏRİNİN TƏŞKİLİ VƏ PLANLAŞDIRILMASI HAQQINDA

ƏSASNAMƏ

- 1. Ümumi müddəalar**
- 2. Kafedranın elm-tədqiqat fəaliyyəti**
- 3. Elmi-tədqiqat işlərinin təşkili və planlaşdırılması**
- 4. Elmi-tədqiqat işlərinin icracıları**
- 5. Tədris və elmi proseslərin vahdəti**
- 6. Beynəlxalq elmi əməkdaşlıq**
- 7. Elmi-tədqiqat işlərinin qeydiyyatı və hesabatı**
- 8. Elmi-tədqiqat işlərinin maliyyələşdirilməsi**

“İqtisadiyyat və Statistika” kafedrasında elmi-tədqiqat işlərinin təşkili və planlaşdırılması haqqında əsasnamə

1.

Ümumi müddəalar

1.1. Bu əsasnamə “İqtisadiyyat və Statistika” kafedrasında elmi-tədqiqat işlərinin planlaşdırma, maliyyələşdirmə qaydalarını və elmi-tədqiqat fəaliyyətinin təşkilini müəyyən edir.

1.2. Kafedra elmi fəaliyyətinin əsas vəzifələri:

- milli iqtisadiyyatın inkişafında AzTU-nu elmi potensialından səmərəli istifadə edilməsi;
- fundamental və axtarış tədqiqatlarının üstün istiqamətlərinin inkişaf etdirilməsi və yeni texnika, texnologiya və informasiya sistemlərinin yaradılması;
- yüksək ixtisaslı elmi və elmi-pedaqoji kadrların hazırlanması, iqtisadiyyatın, sənayenin və digər təsərrüfat sahələrinin mütəxəssislərinin ixtisaslarının artırılmasının təmin edilməsi;
- elmi nəticələrin istehsalatda istifadə olunmasının genişləndirilməsi məqsədilə milli iqtisadiyyatın müxtəlif sahələri ilə elmi-texniki əməkdaşlığın perspektiv formalarının inkişaf etdirilməsi;
- tələbələrin elmi-tədqiqat işlərinə geniş cəlb olunması;
- mütəxəssislərin hazırlıq səviyyəsinin artırılması məqsədilə elmi tədqiqatların nəticələrinin tədris prosesinə tətbiq edilməsi;
- kafedranın xarici ölkələrlə elmi-texniki əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi;
- kafedrada yeni təcrübə-istehsalat bazasının yaradılması.

1.3. Elmi-tədqiqat işləri yerinə yetirildikdə kafedra öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan qanunlarını, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Milli Məclisin qərarlarını, Nazirlər Kabinetinin qərar, sərəncam və göstərişlərini, Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin qərar, əmr və sərəncamlarını və bu Əsasnaməni rəhbər tutur.

1.4. Kafedra müdirləri aparılan elmi-tədqiqat işlərinin elmi səviyyəsinə və səmərəliliyinə, onların maliyyə və dövlət intizamına riayət edilməsinə cavabdehdir.

1.5. Elmi-tədqiqatların maliyyələşdirilməsi və elmi-istehsalat fəaliyyəti aşağıdakı mənbələr hesabına aparılır:

- AzTU-nun tabe olduğu nazirlik tərəfindən fundamental və axtarış elmi-tədqiqatların aparılmasına dövlət büdcəsindən ayrılan vəsait;
 - təsərrüfat müqavilələri əsasında aparılan elmi-tədqiqat işlərindən alınan vəsait;
 - AzTU-nun elmi-texniki və sosial inkişaf fondlarından ayrılan vəsait.
- 1.6. Elm və texnikanın tərəqqisi və mütəxəssislərin hazırlanmasının keyfiyyətinin artırılması məqsədilə kafedrada elmi-tədqiqat, layihə-konstruktor və elmi-texnoloji işlər (bundan sonra elmi-texniki işlər) aparılır.

2. Kafedranın elm-tədqiqat fəaliyyəti

2.1. Kafedranın elmi fəaliyyəti fundamental və tətbiqi tədqiqatların əsasında elmtutumlu, rəqabətə davamlı məhsulun işlənməsi, onun daxili və xarici bazarlara çıxarılmasına, tədqiqatların nəticələrinin təhsil prosesinə və islahata tətbiq edilməsi formalarının genişləndirilməsinə, AzTU-nun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsinə yönəldilir.

2.2. Elm- tədqiqat fəaliyyətinin elmtutumlu, məhsulun istehsalı, hesablama texnikası üçün proqram vəsaitlərinin, informasiya sistemlərinin işlənilib hazırlanması, elm-istehsalat xidmətlərinin göstərilməsi, informatika, informasiya sahələri üzrə məsləhət və başqa xidmət növləri aiddir.

2.3. Kafedrada mütəxəssis hazırlığı elmlə təhsilin vahdəti əsasında həyata keçirilir.

2.4.Kafedranın elm sahəsində fəaliyyəti elmi tədqiqat işlərinin aparılmasına, Universitetin profilinə uyğun olaraq, elmin müvafiq sahələrinin inkişafına, elmi tədqiqatların nəticələrinin tədris prosesində tətbiqinə yönəldilir.

2.5. Elmi fəaliyyət kafedranın professor-müəllim heyətinin işinin tərkib hissəsidir.

2.6. Kafedra, aparılan elmi tədqiqat işlərinin nəticələrinin istehsalata və tədris prosesinə (mühazirə, məşğələ, seminar, laboratoriya dərslərinə, kurs layihələrinə, kurs və buraxılış işlərinə, magistr dissertasiyalarına) tətbiq olunmasını və monoqrafiyalar, elmi məqalələr, metodik vəsaitlər şəklində dərc olunmaqla və elmi forumlarda məruzə edilməklə yayılmasını təşkil edir.

2.7. Kafedrada aparılan elmi tədqiqat işləri fundamental və tətbiqi xarakter daşıyır.

2.8. Kafedrada həyata keçirilən elmi tədqiqat fəaliyyətinin məqsədi aşağıdakılardır: fundamental və tətbiqi-nəzəri araşdırmaların aparılmasını, elmi tədqiqat və elmi-texniki işlərin həyata keçirilməsini təmin etmək;

- elmi xarakterli tapşırıqları icra etmək;
- kadrların elmi potensialından səmərəli istifadə etməklə, təlimin keyfiyyətini yüksəltmək;
- təhsilverənlərin ixtisas səviyyəsini artırmaq;
- fundamental və tətbiqi-nəzəri araşdırmaların aparılmasını, elmi tədqiqat və elmi-texniki işlərin həyata keçirilməsini təmin etmək;
- elmi xarakterli tapşırıqları icra etmək;
- kadrların elmi potensialından səmərəli istifadə etməklə, təlimin keyfiyyətini yüksəltmək;
- təhsilverənlərin ixtisas səviyyəsini artırmaq;
- elmi tədqiqatların nəticələrinin və nailiyyətlərinin tətbiqini təşkil etmək;
- tədris və elmi proseslərin vahdətini təmin etmək;
- elmi tədqiqat işlərinin nəticələrini tədris prosesində, informasiya sahələrində tətbiq etmək;
- elmi tədqiqat işlərinin əsas istiqamətləri üzrə milli və beynəlxalq təcrübəni öyrənmək və ümumiləşdirmək;
- müraciət əsasında dövlət və qeyri-dövlət qurumları üçün analitik, məsləhət və proqnozlaşdırma fəaliyyətini həyata keçirmək;

- İT layihələrinin hazırlanmasında və ekspertizasının keçirilməsində iştirak etmək;

- milli və xarici ekspertlərin iştirakı ilə elmi seminarlar, konfranslar, simpoziumlar və konqreslər keçirmək.

3. Elmi-tədqiqat işlərinin təşkili və planlaşdırılması

3.1. Kafedra elmi və elm-tədqiqat fəaliyyətinin cari və perspektiv planlaşdırılmasını sərbəst həyata keçirirlər.

3.2. Kafedrada elmi-tədqiqat işlərinin planlaşdırılması onun əsas elmi istiqamətlərinə müvafiq həyata keçirilir. Kafedranın elmi istiqamətləri, hazırlanan mütəxəssislərin profilinə uyğun, müvafiq elm və texnika sahəsində perspektiv inkişafını və vəziyyətini, kadr təminatını nəzərə almaqla müəyyən edilir.

3.3. Elmi-tədqiqat işlərinin mövzularına kafedranın iclasında baxılır və onların planı elmi işlər üzrə prorektor tərəfindən təsdiq olunur. Kafedranın iclasında tədqiqat işlərinin yekunlarını müzakirə edilir.

4. Elmi-tədqiqat işlərinin icraçıları

4.1. Kafedrada elmi-tədqiqat işləri aşağıdakılar tərəfindən yerinə yetirilə bilər:

- əsas iş vaxtı ərzində fərdi iş planlarına müvafiq olaraq professor-müəllim heyəti;
- buraxılış işi, magistrlik dissertasiyası, tədris planlarında nəzərdə tutulmuş digər tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi gedişində, tələbə elmi cəmiyyətlərində dərstdən kənar sərbəst vaxtda tələbələr;
- doktorant, tədqiqatçı-stajor və müəllim-stajorlar.

4.2. Dövlət büdcəsi və təsərrüfat müqaviləsi vasitələri üzrə maliyyələşdirilən elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsinə professor-müəllim heyəti, elmi və digər işçiləri, həmçinin (sifarişçi müəssisə istisna olmaqla) qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada kənar müəssisə və təşkilatların işçiləri əsas işlərindən kənar vaxtda əvəzçiliklə cəlb oluna bilər.

5. Tədris və elmi proseslərin vəhdəti

5.1. Tədris prosesinin, elmin və istehsalın integrasiyası aşağıdakı vasitələrlə həyata keçirilir:

- sahələrarası elmi-texniki sistemlərin yaradılması;
- elmi kollektivlərin tərkibində tələbələrin elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi;
- elmi-texniki tərəqqinin istiqamətlərinə və yüksək səviyyəli mütəxəssislərə olan sosial-iqtisadi tələbatə uyğun elmi və texniki nailiyyətlərin əsasında mütəxəssislərin hazırlanması;
- elmi və tədris-tədqiqat işlərinin aparılması;
- dövlət büdcəli elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi;
- təsərrüfat müqaviləli elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi (bu halda tələbələr üçün əmək haqqının müəyyən hissəsi faiz ilə ayrılır);
- Kafedranın fəal tədris işlərinin müxtəlif formalarından – buraxılış işi və kurs işi layihələrindən, tədris və istehsalat təcrübəsindən, tədris prosesində elmi avadanlıqlardan və hesablama texnikasından, tədqiqat və ölçmənin müasir üsullarından, avtomatlaşdırılmış məlumat banklarından və s. istifadə edilməsi;
- elmi tədqiqatların nəticəsində yaradılmış tədrisin yeni texniki vasitələrinin (laboratoriya işləri, mühazirə kursları, kompüter tədris vasitələri və praktikumlar, proqram paketləri və informasiya sistemlərinin) tədris prosesində tətbiq edilməsi;
- tədris prosesi ilə əlaqədar tələbələrin elmi və texniki yaradıcılığının müxtəlif formalarını inkişaf etdirilməsi üzrə yaradılmış Şuralarla birlikdə elmi, metodik və təşkilat işlərinin aparılması;

- tədrisdən kənar vaxtlarda konstruktor və layihə bürolarında, elm-istehsalat dəstələrində, təhsil alan gənclərin elmi-texniki mərkəzlərində işlərin aparılması.

5.2. Tələbə elmi, layihə, konstruktor büro və mərkəzləri kafedranın tərkibində yaradılır.

6. Beynəlxalq elmi əməkdaşlıq

6.1. Kafedra xarici ölkələrin təhsil müəssisələri və təşkilatları ilə elmi-texniki əməkdaşlığı müqavilələr əsasında həyata keçirir.

6.2. Beynəlxalq elmi-texniki əməkdaşlıq aşağıdakı məsələləri əhatə edir:

- elm və texnikanın üstün istiqamətlərinin inkişaf etdirilməsi sahəsində texniki layihələrin xarici ali məktəblər, elmi təşkilatlar ilə birgə işlənməsi;

- kommersiya əsasında yüksək səmərəli elmi-texniki məhsulların işlənməsi və hazırlanması;

- birgə tədqiqat aparmaq və elmi problemləri dərinlən öyrənmək məqsədilə ali məktəb alimlərinin xaricdə təcrübə keçməsi; müştərək elmi, elmi-texniki laboratoriyaların və müəssisələrin yaradılması, bunların əsasında elmi-texniki məhsulların hazırlanması və müqavilə əsasında elm-istehsalat xidmətlərinin göstərilməsi;

- elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi nəticəsində yaradılan elmtutumlu, aztonnajlı, xırdaseriyalı elmi-texniki məhsulların və proqram vasitələrinin xarici ölkələrdə qəbul edilmiş qaydalar əsasında satılması;

- qəbul olunmuş qaydalar üzrə lisenziyaların və “noyxay”ların satılması, elmi-texniki məhsulların qarşılıqlı satışı, hesablama texnikasının, ölçü sistemlərinin texnoloji avadanlıqların icarəyə verilməsi və alınması;

- nadir elmi avadanlıq, kompüter proqram paketlərinin hazırlaması, marketing keçirilməsi, sorğu və digər xidmətlərinin göstərilməsi.

7. Elmi-tədqiqat işlərinin qeydiyyatı və hesabatı

7.1. Qüvvədə olan texniki-normativ sənədlərə uyğun olaraq kafedrada aparılan elmi-tədqiqat işləri mövcud qaydada dövlət qeydiyyatından keçməlidir.

7.2. Yerinə yetirilən işlər haqqındakı son hesabat aparılan tədqiqatların metroloji və patent nöqteyi nəzərindən işlənməsinin nəticələrini, onların tətbiqi zamanı texniki, iqtisadi və sosial səmərəliliyini qiymətləndirməyə imkan verəcək hesablamaların nəticələrini özündə əks etdirməlidir. Hesabatın mətni, illüstrasiyalar və başqa materiallar müəyyən olunmuş qaydada müəlliflər tərəfindən çap işlərində (məqalə, monoqrafiya, dərslik və s.), həmçinin dissertasiyalarda istifadə oluna bilər. Belə hallarda müəllif mətnlərinin bu materiallarla üst-üstə düşməsi mümkündür.

7.3. Başa çatmış mərhələlərin və bütövlükdə elmi işin alınmış nəticələri, işin təhvil verilmə aktları sifarişçilərin (müqabil tərəflərin) və ya baş təşkilatın nümayəndələrinin, yaxın profilli elmi təşkilatların, başqa kafedraların nümayəndələrinin iştirakı ilə kafedranın iclasında müzakirə olunmalıdır. Başa çatmış təsərrüfat hesablı tədqiqatların qəbul qaydası sifarişçi ilə birlikdə müəyyən edilir. Təsərrüfat müqaviləsi ali məktəb tərəfindən qəbul olunmuş və təsdiq edilmiş son sənədlər olduqda yerinə yetirilmiş hesab olunur.

7.4. Elmi-tədqiqat işlərinin nəticələri hər il Fakultə Elmi Şurasında müzakirə edilməlidir. Kafedra elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi haqda təbə olduğu struktur bölmələrə müəyyən edilmiş qaydada uyğun formada və müddətdə hesabat təqdim etməlidir.

7.5. Kafedra elmi-tədqiqat işlərinin hesabatlarının müəyyən edilmiş qaydada, vaxtında təqdim edilməsini və dəqiqliyini təmin edir.

8. Elmi-tədqiqat işlərinin maliyyələşdirilməsi

8.1. Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən elmi-tədqiqat işləri aşağıdakılardır: texniki elmlərin fundamental problemləri; Azərbaycan Respublikası elmi-texniki tərəqqisinin kompleks proqramı; yeni texnika və texnologiya yaradılması üçün sahələrarası elmi və elmi-texniki dövlət əhəmiyyətli proqramlar; AzTU elmi şurasının qərarı ilə təşəbbüslü fundamental və axtarış elmi tədqiqatları.

8.2. Kafedrada yerinə yetirilən elmi-tədqiqatlar aşağıdakı mənbələr hesabına maliyyələşdirilir:

- professor-müəllim heyətinin fərdi iş planları üzrə əsas iş vaxtı müddətində aparılan elmi tədqiqatlar üçün ali məktəbə ayrılan vəsaitlər.

- dövlət elmi-texniki proqram tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi üçün müəyyən edilmiş qaydada dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlər;

- müsabiqə əsasında proqramların, layihələrin, mövzuların maliyyələşdirilməsi üçün dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlər;

- axtarış və yeni elmi istiqamətlərə ayrılan tədqiqatların maliyyələşdirilməsi üçün ali məktəblərin elmi-texniki və sosial inkişaf fondundan ayrılan vəsaitlər;

- sifarişçilərlə müqavilələr əsasında alınan vəsaitlər; Bu elmi-tədqiqatlardan alınan nəticələr elmi hesabat və ya monoqrafiya şəklində hazırlanır və attestasiya, müsabiqə yolu ilə vəzifələrin tutulmasında, professor-müəllim heyətinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsində nəzərə alınır.